

» BYGGT Á KLÚÐRI Í LAGASETNINGU

Daði Már Kristófersson segir núverandi veiðigjöld hafa verið niðurstöðu pólitíks ferlis. Engin leið sé að skilja niðurstöðuna nema þekkja söguna. » 10

Vissir þú að...

... Oddi býður upp á yfir 230 tegundir af pappakössum?

www.odd.is

Fiskifréttir

FIMMTUDAGUR

22. NÓVEMBER 2018

34. tbl. 47. árg.

Sjómenn látnir borga?

Fleiri athugasemdir berast Alþingi um veiðigjaldafrumvarpið. Verðlagsstofa veltir því upp að útgerðir geti látið sjómenn greiða veiðigjaldið. » 3

Greinin hagræddi sig sjálf til lífs

Fjárfestingar í togurum um allt land á áttunda og níunda áratugnum kölluðu yfir landið efnahagsslys sem tók 30 ár að leiðrétta. » 6-7

Okkar eigin skítur

Vísbendingar eru um að mikill hluti þess plastúrangs sem finnst við fjörur Íslands sé úrgangur sem orðið hefur til hér á landi, ólíkt því sem hefur verið haldið fram. » 11

Togskipið Askell EA 749 að koma í land af Austfjarðamiðum fyrir stuttu. Áhöfnin hefur verið í stuttu upplíti undanfarna daga þar sem skipið undirgengst nú vélarupptekt sem á að taka um tvær vikur.

MYND/JÓN STEINAR SÆMUNDSSON

Seljum bráðum mest til Frakklands

Bolfiskafli mun aukast og getur orðið 500.000 tonn árið 2019. Með auknum afla og veikingu krónunnar getur næsta ár orðið mjög sterkt ár fyrir sjávarútveginn.

Þetta er meðal þess sem kom fram í erindi Kristjáns Hjaltasonar, sérfræðings í sölu- og markaðsmálum hjá Norebo Europe,

á Sjávarútvegsráðstefnunni í síðustu viku. Kristján kynnti sína spá um útflutningstekjur sjávarafurða 2019. Samkvæmt henni verða útflutningstekjur 165 milljarðar króna sem er aukning um 38 milljarða króna frá 2017. Tekjur af uppsjávartegundum nemi 40 milljörðum króna, sem

er samdráttur um fjóra milljarða frá síðasta ári. Stærsti markaður okkar fyrir bolffisk er sem fyrr Bretland. Reikna megi hins vegar með að Frakkland taki við af Bretlandi sem stærsti einstaki markaðurinn fyrir íslenskar bolffiskafurðir innan skamms, að sögn Kristjáns. » 8-9

Frystigámar / Sala og leiga 10 / 20 og 40 ft.

Seljum einnig og leigjum gámahús, geymslugáma og salernishús í ýmsum stærðum og gerðum. Þjóðum sérlausnir, sniðnar að þörfum viðskiptavina.

Hafðu samband!

Stólpi Gámar

Klettagörðum 5 | 104 Reykjavík | Sími 568 0100

www.stolpigamar.is

Einn þeirra sem mótuðu nógildandi reglur um veiðigjöld segir frumvarp sjávarútvegsráðherra til mikilla bóta

Segir veiðigjöldin klúður frá upphafi

Daði Már Kristófersson segir núverandi veiðigjöld hafa verið niðurstöðu pólitísku ferlis. Engin leið sé að skilja niðurstöðuna nema þekkja söguna.

GUÐSTEINN BJARNASON
gudsteinn@fiskifrattir.is

Núverandi veiðigjöld eru niðurstæða djúppragmatísks íslensks pólitísku ferlis þar sem engin leið er að skilja niðurstöðuna nema þú kunnir söguna, af því niðurstæðan er svo óskaplega óskynsamleg," segir Daði Már Kristófersson, auðlindahagfræðingur og prófessor við Háskóla Íslands. „Þessi aðferð er niðurstæða af klúðri sem á sér stað í upphafi þegar auðlindagjöldin eru hækkuð 2012 þannig að raunverulega voru þá sett lög sem aldrei var hægt að vinna eftir.“

Þetta sagði hann í erindi við Þekkingarsetur Vestmannaeyja 9. nóvember síðastliðinn þar sem hann fór yfir forsendur, áhrif og skiptingu veiðigjalds í íslenskum sjávarútvegi. Erindið er að finna á vef Þekkingarsetursins, www.setur.is, rétt eins og fleiri erindi tengd sjávarútvegi sem þar hafa verið flutt.

Daði Már hefur sjálfur setið árum saman í veiðigjaldsnefnd og átti ríkan þátt í að móta þær reglur sem farið hefur verið eftir. Hann þekkir því betur til ferlisins en flestir aðrir.

Stóð ekki undir væntingum

Annmarkarnir á niðurstöðunni voru margir, að sögn Daða Má. Þannig hafi ákveðin vinnuregla hafi orðið til og sú regla hafi átt að verða að lögum en í meðförum þingsins hafi hún tekið breytingum sem ekki reyndust

Daði Már Kristófersson, auðlindahagfræðingur og prófessor við Háskóla Íslands.

MYND/HAG

allar til góðs. Til dæmis hafi niðurstæðan orðið sú að leggja gjaldið á bókhaldslegan hagnað sem þýðir meðal annars að skráning erlendra lána útgerðarinnar í krónum sé breytileg. Þegar gengi krónunnar styrkist sé sú breyting gjaldlögð eins og hún sé hagnaður af fiskveiðum.

Sömu leiðis hafi afkomu-ígildin, sem stuðst hefur verið við í útreikningi veiðigjalds, verið niðurstæða úr „einhvers konar samningaferli eða samráðsferli við LÍÚ á sínum tíma. Og hugmyndin var sú að þetta myndi dreifa álaginu betur á milli tegunda heldur en þors-ígildisstuðlarnir sem voru notaðir þar á undan gerðu. En ég verð nú að viðurkenna að þó ég sé einn af höfundum þessara afkomuígilda að þau hafa nú kannski aldrei alveg staðið undir væntingum.“

Kostir og gallar frumvarpsins

Hvað varðar nýja veiðigjaldafrumvarpið segir Daði Már það hafa marga kosti. Álagningin færir til dæmis nær í tíma og gjaldið verður einungis lagt á veiðarnar sjálfar en ekki vinnsluna. Betur er tekið tillit til afkomu fyrirtækjanna og álagningin verður nú alfarið í höndum opinberra aðila, Ríkisskattstjóra sem sér um útreikning og Fiskistofu sem um álagningu og innheimtu í stað veiðigjaldsnefndar og upplýsinga frá Hagstofunni. Allt þetta telur Daði Már til bóta.

Hann fagnar því sérstaklega að nú standi til að veiðigjaldsnefndin, sem hann hefur sjálfur setið í, verði lögð niður.

„Ég hef allan þann tíma sem ég hef setið í nefndinni verið þeirrar skoðunar að það sé ekki eðlilegt að fólk úti í bæ ákveði skattlagningu og það eigi að vera á

höndum opinberra og þar til bærra stofnana.“

Hins vegar segist hann áfram sjá ákveðin vandamál við útreikning veiðigjalds eftir nýju reglunum. Eitt vandamálið sé að þessi nýja nálgun krefst mats á föstum kostnaði útgerðarinnar, sem erfitt er að afmarka í reikningum samþættra fyrirtækja. Annað vandamál segir hann vera að þessi nálgun krefst þess að veiði og vinnsla verði aðskilin í vinnsluskipum.

„Hvort tveggja hefur verið leyst með ágiskunarnálgun.“

Þjagandi áhrif skattlagningar

Varðandi spurninguna um áhrif veiðigjalds á rekstur fyrirtækja sagði hann almennt séð hægt að ganga út frá því að skattlagning á umframhagnað hafi minni áhrif á hegðun fyrirtækja heldur en aðrir skattar.

„Við þurfum að átta okkur á því að allir skattar hafa einhver neikvæð áhrif. Ef þú skattleggur tekjur þá leturðu fólk til að vinna. Ef þú skattleggur neyslu þá leturðu neyslu. Meira og minna allir skattar hafa einhver áhrif á hegðun fólks og þessi áhrif bjaga þá ákvarðanatökuna,“ sagði Daði Már. „Skattlagning á umframhagnað ætti ekki að gera það.“

Hann tók sem dæmi að ef settur yrði 50 prósent skattur á olúvinnslu Sáði-Araba þá myndi það varla breyta neinu um olúvinnslu Sáði-Araba, „einfaldlega vegna þess að umframhagnaðurinn er samt miklu meiri en þarf til að réttlæta áframhaldandi framleiðslu“.

Raunveruleikinn í íslenskum sjávarútvegi sé sá að það er oft mjög erfitt, og sérstaklega í veiðum, að greina auðlindaarð eða rentu frá öðrum uppsprettum arfs. Meðal annars vegna þess að erfitt sé að meta hver nauðsynleg ávöxtunarkrafa eiginfjár í sjávarútvegi þarf að vera.

Almennt séð segir hann auk þess að renta eigi ekki að geta verið viðvarandi fyrirbæri, hún hljóti að vera tímabundin.

„Renta í hagfræðinni er hagnaður umfram eðlilegt endurgjald og framleiðsluþætti. Í einfölduðum heimi hagfræðinga á renta ekki að geta verið viðvarandi fyrirbæri. Ástæðan er einfaldlega sú að ef það er renta einhvers staðar, þá koma einhverjir glöggir menn inn í þá atvinnugrein og auka framboðið og það smám saman keyrir niður verðið og rentan gufar upp. Þannig að í því sem heitir fullkomin samkeppni, og er nú kannski hvergi til, ætti viðvarandi renta ekki að geta verið til.“

